

'Erklären Sie Einsatz gewaltiger deutscher Truppenmacht.¹

Jeder Widerstand völlig zwecklos.

Deutschland garantiert den europäischen und aussereuropäischen Besitzstand und die Dynastie, wenn jeder Widerstand unterbleibt. Sonst Gefahr völliger Vernichtung des Landes und Staatswesens.

Daher dringend auffordern Aufruf Volk und Wehrmacht und Aufforderung Aufnahme Verbindung mit deutschen militärischen Kommandos.

Begründung: wir haben unwiderlegliche Beweise eines unmittelbar drohenden Einfalles Frankreichs und Englands in Belgien, Holland, Luxemburg der mit Wissen Hollands und Belgiens lange voorbereitet. Ziel: Vorstoss Ruhrgebiet.²

Wat er door Zech heengegaan was toen hij dit telegram, wellicht na het persoonlijk ontcijferd te hebben, voor het eerst las, weten wij niet, maar toen hij aan de hand van de punten die hij, aldus van Kleffens, op 'een heel kort briefje' bij zich had, zijn verklaring moest afleggen (min of meer dezelfde tot welker aflegging *Gesandter Kiewitz* volgens Hitlers eerste opzet tot de koningin had moeten doordringen), kon hij geen woord uitbrengen. Twaalf jaar lang had hij het Duitse Rijk in Den Haag vertegenwoordigd; hij kende en waardeerde Nederland; hij wist met volstrekte zekerheid dat het kabinet-de Geer onder geen beding een Geallieerd offensief via Nederlands gebied zou toelaten; hij beseftte dat de verklaring die hij moest afleggen, een samenraapsel van leugens en verzinsels was; hij voelde zich als bezoedeld door de abjecte onwaarachtigheid van de taak die zijn eigen regering hem opgedragen had – de woorden stokten hem in de keel, 'hij zat maar te huilen. Hij kon het briefje niet eens voorlezen. Ik zeide', aldus van Kleffens, 'Geef het mij maar.'³ De minister las de Duitse tekst. 'Ik heb', verhaalde hij twintig jaar later,

'toen een ogenblik goed moeten denken wat ik daarop zou antwoorden en het kwam mij voor, dat nodig was een zeer duidelijk antwoord. De Grondwet schreef voor, dat oorlog niet kon worden verklaard zonder medewerking van de Staten-Generaal, maar hier *viel* geen oorlog te verklaren, er *was* oorlog. En een van de redenen waarom het mij voorkwam dat die toestand onmiddellijk klaar en duidelijk moest worden vastgesteld, was dat ik meende dat het niet mocht kunnen voorkomen dat iemand ooit zou kunnen zeggen dat er *geen* oorlog was, met het gevolg dat de Duitsers (die daar zeer gauw toe geneigd zijn) onze troepen zouden verklaren tot *franc-tireurs*, met alle gevolgen van dien.

Ik heb toen wat ik hem te zeggen had, opgeschreven op een papiertje met een

¹ Von Ribbentrops telegram werd op 10 mei verzonden, zoals blijkt uit Zechs antwoord, maar het tijdstip van verzending of ontvangst is onbekend (telegram, 10 mei 1940, van Graf Zech 'für Herrn Reichsaussenminister persönlich', FO-SD, 215759-60).

² Tekst: *Enq.*, dl. II b, p. 17. ³ Getuige E. N. van Kleffens, a.v., dl. II c, p. 292.